

Паважаныя наведвальнікі нашага сайта! У чарговым выпуску рубрыкі "Даніна памяці" вас чакае сустрэча з Браніславам Ермашкевічам, кароткай гісторыяй яго сям'і і яго паэтычнай творчасцю, прысвечанай тэме Вялікай Айчыннай вайны і Вялікай Перамогі. У сваім апаведзе пра ўласных бацькоў дзіця вайны, а сёння ветэран працы, ветэран узброеных сіл, беларускі паэт схіляе галаву перад памяццю ўсіх бацькоў, якія не вярнуліся з вайны, усіх маці, якія не дачакаліся з фронту сваіх сыноў, усіх тых, хто коштам уласнага жыцця набліжаў Перамогу, дапамагаў адстаяць мірнае неба над нашай Радзімай...

Браніслаў ЕРМАШКЕВІЧ

Я З ТАГО ПАКАЛЕННЯ, ШТО ВАЙНА АПАЛІЛА...

Я з таго пакалення, якое нарадзілася да Вялікай Айчыннай вайны. На маім лёсе гэтак жа, як і на лёсе многіх іншых людзей, народжаных у той час, ляжыць адбітак мінулага.

А нарадзіўся я на Барысаўшчыне ў далёкім 1937 годзе. Мне было наканавана спасцігаць мудрасць сялянскай працы земляроба, хлебароба. Але вайна ўнесла карэктывы ў мой лёс.

Мой бацька, Іосіф Антонавіч (на здымку справа), прайшоўшы ваенныя кампаніі 1939 і 1940 гадоў, у 1941 годзе, на другі дзень Вялікай Айчыннай вайны, пайшоў на фронт і не вярнуўся. Нават невядома дзе пахаваны, і ўвогуле, ці пахаваны. Як сведчыць пахаванка: "прапаў без вестак" у 1944 годзе.

Маці, Аміля Адамаўна, пасля таго, як фашысты спалілі хату, пабудаваную разам з бацькам перад самай вайной і спаленую фашыстамі пры першым жа наведванні вёскі, перабралася з Барысаўшчыны ў Чэрвеньскі раён да сваіх трох сяцёр і брата, бо сваіх бацькоў ужо не было ў жывых. Там маці была звязана з партызанскім рухам.

Аміля Адамаўна Ермашкевіч

На ўсё жыццё запомнілася мне, як паліцай з белай нарукаўнай павязкай, прыставіўшы да маёй галавы наган, зневажаючы маці, працягваў допыт і ўсё паўтараў: “Кажы, дзе партызаны?!”

Калі падрос, нікольні не сумняваючыся, прыняў рашэнне: бацька загінуў, а я павінен стаць на яго месца – служыць Радзіме.

Куды толькі не закідваў мяне службовы лёс! Я стаў сапраўдным афіцэрам, шчыра стараўся служыць Радзіме, абараняць яе мірнае неба.

Але і дзяржава аднеслася да мяне з разуменнем. Я ўзнагароджаны шэрагам медалёў, сярод якіх: “За воінскую доблець”, “Ветеран труда”, “Ветеран Вооружённых Сил”, “За безупречную службу в ВС СССР” 3, 2 і 1 ст., “20 лет Победы в Великой Отечественной войне”, “60 лет Победы в Великой Отечественной войне”, “90 год Узброеных Сіл”, “100 год Узброеных Сіл” і іншыя.

У 1982 годзе скончылася мая воінская служба, але не скончыўся працоўны шлях. Працаваў у Путрышкаўскай СШ. Тут у мірны час найбольш спатрэбілася мае веды вайскоўца. Выкладаў пачатковую ваенную падрыхтоўку. Мне было прысвоена званне: “Старшы ваенрук”, і я быў узнагароджаны “Почётным знакам ЦК ДОСААФ СССР”. Гэта таксама служба, служба сваім дзецям і ўнукам, служба маладому пакаленню патрыётаў, якому жыць і праслаўляць мірнымі справамі сваю родную Беларусь.

Але і на гэтым мае жыццёвыя ўніверсітэты не закончыліся. Аднойчы ўскочыў сярод ночы і, быццам пад дыктоўку некага нябачнага, стаў пісаць аб сваім жыцці рыфмаванымі радкамі на беларускай мове. Было мне тады амаль шэсцьдзясят гадоў! “Вось дык падарунак да юбілею!” – гаварыў сам сабе. А сёння радуся кожнаму радку, кожнаму вершу, нібыта юнак. Пра што мае вершы? Пра ўсе, у тым ліку і пра вайну, і апаленае вайной дзяцінства, і трывогу за будучыню нашых дзяцей, і Айчыну, якой я служыў і служу зараз пяром і словам. Служу, наколькі хапае сіл. У 2005 годзе прыняты ў Саюз пісьменнікаў Беларусі.

Сёння мой творчы набытак – 4 зборнікі паэзіі: “Надзённае” (2001), “Навучанне зямлёй” (2004), “Зямлі маёй нераўнавага” (2007), “Абярэг” (2012), шэраг публікацый у абласным, рэспубліканскім друку і часопісах. Мае творы ў перакладзе друкаваліся ў расійскіх і польскіх выданнях. Акрамя гэтага, выдадзены два зборнікі дакументальна-публіцыстычных твораў: “Водсвет далёкіх дзён” (2015) і “Памяць патрэбна жывым” (2018).

Жыву і працую, як звычайны чалавек, грамадзянін сваёй зямлі, па сутнасці і па ўспрыманні жыцця. У пісьменніцкім асяроддзі – Ганаровы член Саюза пісьменнікаў Беларусі. Лаўрэат конкурсу ў намінацыі “Паэзія”, прысвечанага 875-годдзю г. Гродна, і конкурсу гімнаў, прысвечанага 880-годдзю горада Гродна. Лаўрэат прэміі Гродзенскага аблвыканкама імя А.І.Дубко “За творчыя дзягненні ў галіне культуры і мастацтва” ў намінацыі “Пісьменнік года – 2008”. Узнагароджаны Ганаровай граматай Гродзенскага аблвыканкама за значныя дасягненні ў галіне літаратурна-творчай і грамадска-культурнай дзейнасці, актыўную грамадзянскую пазіцыю, а таксама многімі ганаровымі граматамі і падзячнымі лістамі Саюза пісьменнікаў Беларусі,

абласнога і гарадскога выканаўчых камітэтаў, Савета народных дэпутатаў, медалём “Свята роднага слова” да 20-годдзя Дня беларускага пісьменства (2013) і нагрудным знакам Саюза пісьменнікаў Беларусі “За вялікі ўклад у літаратуру”.

Наперадзе 75-годдзе Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. Гэта найвялікшае наша свята і наша памяць пра загінуўшых. Памяць пра майго бацьку я заўсёды нашу ў сэрцы, прысвячаю яму вершы.

ВАЙНА

Вайна мяне малым дагнала.
Было так страшна? – А няўжо ж!
Зямля пад коламі стагнала,
а ён, фашыст, чаргой уздоўж
па сэрцы Беларусі роднай
страчыў свінцом, паліў агнём,
Хацеў зрабіць яе гаротнай:
таптаў уранку, ноччу, днём.

А я, паслухаўшы парады,
сляды свае ў бары хаваў,
і быў жытлу лясному рады,
там слёзы горкія глытаў.

І ўсё чакаў, што прыйдзе тата,
заб’е фашыста напавал.
Няма жытла, згарэла хата –
з ёй мары светлае прывал.

Як стрэціў тата час смяротны,
хачу даведацца цяпер.
Ды не даслаў мне звестак ротны,
пра смерць яго няма папер.

З жыццём на фронце развітаўся,
загінуў дзесьці маладым,
а я блукаў і ўсё стараўся
знайсці апошнія сляды.

Няма слядоў, няма паперы,
адны руіны на душы,
ды ў лепшы лёс і сёння веру,
хоць сам да сівізны дажыў.

Цяпер з унукамі страчаю
я Перамогі светлы дзень.

Служыць сваёй Айчыне раю
І шчасце несці для людзей.

УСПАМІН

Помню студзень сорак другога,
я страшэнна баяўся марозаў,
а тым часам у тварык малога
смерцю дыхаў фашыст з бамбавоза.

У старых, з лямцу шэрага, бурках
да разбітай туліўся я брамкі,
а з нябёс злы, бязлітасны вуркат
праз прыцэл на мяне браў напрамак.

Як гарэлі зямля і аблокі,
мне ніколі забыць немагчыма.
І той водсвет пажараў далёкі
паўстае прад маімі вачыма.

ПАМЯЦЬ

Дагарэлі на папялішчы
галавешкі Айчыннай вайны,
апякаюць і зараз і нішчаць
маё хворае сэрца яны.

Увайшлі ў маю памяць навечна
генерал, невядомы салдат
і мой бацька – ён Шляхам Млечным
даганяе пачэсны той рад.

Недзе з майскай вясной размінуўся,
не хаваўся ад лютай бяды:
ён з Айчыннай вайны не вярнуўся,
там загінуў зусім малады.

Над былым раскашуе завея,
бацькаў след мне павек не знайсці.
Як шкада, што і май не цяплее,
хоць гадамі паспеў абрасці.

Перад памяццю твар пахіліўшы,
я шукаю жэтон патайны

на пакінутым нам папялішчы
з галавешак Айчыннай вайны.

Успамінамі ўецца дарога,
на суровым яе палатне
ўзышла, расцвіла Перамога
ў бязлітасна-жорсткай вайне.

3 УСПАМІНАЎ МАЦІ

Павольна згасаў устрывожаны дзень,
а захад здаваўся пунсова-крывавым,
ад спёкі таіўся падоўжаны цень,
і быў ён для маці жаданым прывалам.
З малымі прыпала ў цянёк пад сасной,
бо ў целе сваім адчувала знямогу,
і пільна сачыла за сцежкай лясной:
у шэпаце лесу пачула трывогу.
І праўда, прадбачанне не падманула,
чужынец стаяў, нібы памарак нейкі.
Знянацку дрыготка яе скаланула,
бо вочы варожа блішчэлі з-пад вейкаў.
З дзяццямі падхапілася з месца імгненна,
пабегчы хацела ў кустоўнік імшысты.
«Вэр зінд зі?»* – і ўраз наступіла зацменне –
навокал яе гергеталі фашысты.
«Вас махэн? Эршысэн!»** – «Звядзе да растрэлу
варожая сіла: за дзетак трывожна!»
А ў сэрцы пакутным адчаем вастрэе:
ці Божа паможа, ці гадзіна зможа?
Нястрымана думкі клубіліся ройма,
і трэснула нешта, мо чэрап фашыста!
Да дзетак гукнула: «Бяжым, бо пярэйме!»
і знікла з малымі ў дуброве вячыстай.

*Хто такіе? (Ням.)

**Што рабіць? Расстраляць! (Ням.)

Для даведкі:

Браніслаў Іосіфавіч Ермашкевіч – удзельнік праекта “Памяць. Адзінства. Перамога”, прысвечанага 75-годдзю Вялікай Перамогі, які стартаваў 24 лютага 2020 года ў Гродзенскай вобласці.

